

บทที่ 5

การบริหารการเงิน

1. รายได้

ปัจจุบันการทางพิเศษฯ ดำเนินกิจการให้บริการแก่ผู้ใช้ทางด่วนเพียงโครงการระบบขั้นที่ 1 เท่านั้น ในขณะที่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้เพียงสายดินแดง - ท่าเรือ และสายบางนา - ท่าเรือ สำหรับสายดาวคะนอง - ท่าเรือ จะสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ในปลายปี 2530 ดังนั้น การทางพิเศษฯจึงสามารถหารายได้จากการเก็บค่าผ่านทางเป็นค่าบริการเป็นรายได้หลักของกิจการ

จากตารางที่ 5-1 การเก็บค่าผ่านทางของการทางพิเศษฯ ตั้งแต่เปิดให้บริการในปี 2525 ซึ่งเปิดให้บริการสายดินแดง - ท่าเรือ เพียงสายเดียว โดยเก็บค่าผ่านทางในอัตรา 10 บาท สำหรับรถ 4 ล้อ และ 20 บาท สำหรับรถมากกว่า 4 ล้อ สามารถเก็บค่าผ่านทางได้ 102.85 ล้านบาท ในปี 2526 ได้เปิดสายบางนา - ท่าเรือ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2526 เพิ่มอีก 1 สาย ทำให้เก็บค่าผ่านทางได้ถึง 294.56 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2525 ถึง 186.40% ปี 2527 เก็บค่าผ่านทางได้ถึง 449.60 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2526 ถึง 52.64% และปี 2528 เก็บค่าผ่านทางได้ 505.05 ล้านบาท หรือเฉลี่ยวันละ 1.3 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2527 จำนวน 55.45 ล้านบาท คิดเป็น 12.33% ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนนิยมใช้ทางด่วนมากขึ้น เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับการเดินทางบนท้องถนนทั่วไป สามารถประหยัดเวลาในการเดินทางได้มากกว่า ประกอบกับจำนวนรถยนต์ในกรุงเทพมหานครมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้การทางพิเศษฯ ยังมีรายได้อื่น ๆ นอกจากรายได้จากการเก็บค่าผ่านทาง เช่น รายได้จากกำไรผลประโยชน์พื้นที่ใต้ทางด่วน รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก เป็นต้น ซึ่งผลจำนวนไม่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้หลักของกิจการ

ตารางที่ 5-1 งบกำไรขาดทุนของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

(หน่วย : ล้านบาท)

	2525	2526	2527	2528
1. <u>รายได้</u>				
1.1 รายได้ค่าผ่านทาง	102.85	294.56	449.61	505.05
1.2 รายได้อื่น ๆ	24.23	43.19	71.02	68.46
รวมรายได้	127.08	337.75	520.63	573.51
2. <u>รายจ่าย</u>				
2.1 ค่าใช้จ่ายดำเนินการ	20.72	40.80	35.94	37.76
2.2 ค่าใช้จ่ายในการบริการ	12.88	13.72	36.88	46.82
2.3 รายจ่ายอื่น ๆ				
2.3.1 ดอกเบี้ยจ่าย	54.98	86.44	108.53	113.69
2.3.2 ผลขาดทุนจากลดค่า เงินบาท	-	-	-	48.74
2.4 ค่าเสื่อมราคา	21.89	44.83	59.18	61.96
รวมรายจ่าย	110.47	185.79	240.53	308.97
กำไรสุทธิ	16.61	151.96	280.10	264.54

ที่มา : กองบริการการเงิน

หมายเหตุ : ปี 2528 สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินยังไม่ได้ตรวจรับรอง

ตารางที่ 5-2 รายได้ค่าผ่านทางแยกทางด่วนต่าง ๆ

หน่วย : ล้านบาท

ด้าน	2526	2527	2528
1. ดินแดง	88.02	120.20	145.16
2. เพชรบุรี	20.13	32.04	36.32
3. ลูขุมวิท	21.24	24.48	27.87
4. พระราม 4	22.74	39.36	41.22
5. เลียบแม่น้ำ	53.87	63.42	73.37
6. เกษมราษฎร์ 1	14.42	15.77	17.08
7. เกษมราษฎร์ 2	4.47	14.55	11.97
8. อากาศรังค์	1.74	8.72	11.89
9. ลูขุมวิท 62	13.35	23.45	31.91
10. บางนา	54.58	104.91	108.26
รวม	294.56	449.60	505.05

ที่มา : แผนสถิติ กองวิเคราะห์ประเมินผล

หมายเหตุ : ปี 2525 ไม่มีการเก็บตัวเลขที่สมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-3 จำนวนรถที่ใช้บริการทางด่วน

	2526		2527		2528	
	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
4 ล้อ	23.62	89	34.72	87.3	39.67	88.2
เกินกว่า 4 ล้อ ไม่เกิน 10 ล้อ	2.92	11	4.93	12.4	5.08	11.3
เกิน 10 ล้อ	-	-	0.11	0.3	0.22	0.5
รวม (ล้านบาท)	26.54	100	39.76	100	44.97	100
รวม (ล้านบาท)	294.56		449.60		505.05	

ที่มา : แผนกสถิติ กองวิเคราะห์ประเมินผล

- หมายเหตุ :
1. ไม่รวมรถที่ได้รับการยกเว้นค่าผ่านทาง
 2. เริ่มแยกประเภทรถเกิน 10 ล้อ เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2527
 3. อัตราค่าผ่านทาง 4 ล้อ 10 บาท เกิน 4 ล้อ ไม่เกิน 10 ล้อ 20 บาท และเกิน 10 ล้อ 30 บาท

จากตารางที่ 5-2 ในจำนวนด้านต่าง ๆ ทั้งสิ้น 10 ด้านที่เปิดให้บริการด้านดินแดง เป็นด้านที่สามารถเก็บค่าผ่านทางได้มากที่สุด คือ ในปี 2526 เก็บได้ 88.02 ล้านบาท ปี 2527 เก็บได้ 122.90 ล้านบาท และในปี 2528 เก็บได้ถึง 145.16 ล้านบาท ในขณะเดียวกัน ด้านบางนาเก็บค่าผ่านทางได้ 54.58 ล้านบาท ในปี 2526 เก็บได้ 104.19 ล้านบาท และปี 2528 เก็บได้ถึง 108.26 ล้านบาท

จากตารางที่ 5-3 สามารถแยกประเภทรถที่ใช้บริการทางด่วน ดังนี้ ในปี 2528 รถ 4 ล้อ ใช้บริการถึง 39.67 ล้านบาท คิดเป็น 88.2% ของรถที่ใช้บริการทางด่วนทั้งหมด รถเกิน 4 ล้อ แต่ไม่เกิน 10 ล้อ ใช้บริการจำนวน 5.08 คัน คิดเป็น 11.3% และรถเกิน 10 ล้อ ใช้บริการเพียง .22 ล้านบาท คิดเป็น 0.5% เท่านั้น

2. ค่าใช้จ่าย

การทางพิเศษฯ ได้แบ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

2.1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการปฏิบัติงานของฝ่ายและสำนักต่าง ๆ ที่ไม่มีหน้าที่โดยตรงในการบริการแก่ประชาชนที่ใช้ทางด่วน ซึ่งได้แก่ฝ่ายและสำนักทั้งหมด ยกเว้นฝ่ายบริหารทางด่วน จากตารางที่ 5-1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจากปี 2525-2528 มีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง ดังนี้คือ เพิ่มขึ้นจากปี 2525 จำนวน 20.72 ล้านบาท เป็น 40.80 ล้านบาท ในปี 2526 และลดลงเป็น 35.94 ล้านบาท ในปี 2527 และเพิ่มขึ้นเป็น 37.76 ล้านบาท ในปี 2528 ทั้งนี้ เนื่องจากฝ่ายบริหารของการทางพิเศษฯ มีนโยบายที่จะให้การใช้จ่ายที่ประหยัดและใช้อย่างมีประสิทธิภาพในปี 2528 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีเพียง 12% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

2.2 ค่าใช้จ่ายในการให้บริการ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการให้บริการแก่ผู้ใช้ทางด่วน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายของฝ่ายบริหารทางด่วน จากตารางที่ 5-1 ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ในปี 2528 มีค่าใช้จ่ายเท่ากับประมาณ 15% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งค่าใช้จ่ายด้านบริการนี้มีอัตราการเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปี 2525 ถึง 2528 ทั้งนี้ เนื่องจากมีการเปิดทางด่วนสายบางนา-ท่าเรือเพิ่มขึ้นในปี 2526 และจากตารางที่ 5-4 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทางด้านการให้บริการในปี 2527 กับปี 2528 แล้วค่าใช้จ่ายในปี 2528 สูงกว่าค่าใช้จ่ายในปี 2527 27% และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในแต่ละรายการแล้วพบว่าค่าใช้จ่ายทุกรายการเพิ่มขึ้นโดยมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงที่สุดคือ เพิ่มขึ้นจากปี 2527 ประมาณ 56%

อย่างไรก็ดีหากพิจารณาค่าใช้จ่ายในด้านบุคคลแล้ว (จากตารางที่ 5-5) ค่าใช้จ่ายในด้านนี้แม้จะสูงขึ้นทุกปี แต่ก็มีลักษณะที่สูงขึ้นในอัตราที่ลดลง กล่าวคือ ในปี 2527 ค่าใช้จ่ายด้านบุคคลเพิ่มขึ้นจากปี 2526 ถึง 30% แต่ในปี 2528 เพิ่มขึ้นเพียง 3% เท่านั้น แต่มีข้อสังเกตว่าค่าล่วงเวลา เป็นค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นทุกปี ๆ ละ 36% ในขณะที่เงินเดือน ค่าจ้าง (รวมค่าครองชีพ) ในปี 2527 สูงกว่า 2526 แต่ในปี 2528 กลับลดลงเล็กน้อย

3. ฐานะการเงิน

การทางพิเศษฯ เป็นหนึ่งในจำนวนรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการแล้วมีกำไร เมื่อพิจารณาจากงบกำไรขาดทุน (ตารางที่ 5-1) จะพบว่า การทางพิเศษฯ สามารถหากำไรได้ตั้งแต่ปี 2525 ซึ่งเป็นปีแรกที่เริ่มเปิดให้บริการแก่ประชาชนก็สามารถมีกำไรถึง 16.61 ล้านบาท ในปี 2526

ตารางที่ 5-4 รายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ปี 2527 และ 2528

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2527		2528	
	ดำเนินงาน	บริการ	ดำเนินงาน	บริการ
1. เงินเดือน	23.48	12.70	20.45	15.82
2. ค่าตอบแทน	6.59	5.70	6.60	7.65
3. ค่าใช้สอย	3.06	4.10	5.99	6.42
4. ค่าวัสดุ	1.60	6.25	2.61	7.20
5. ค่าสาธารณูปโภค	1.21	8.13	2.11	9.73
รวม	35.94	36.88	37.76	46.82

ที่มา : กองบริหารการเงิน ฝ่ายการเงิน

ตารางที่ 5-5 ค่าใช้จ่ายด้านบุคคล

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2526	2527	2528
1. เงินเดือน ค่าจ้าง (รวมค่าครองชีพ)	30.85	39.17	39.08
2. ค่าล่วงเวลา	1.91	2.61	3.57
3. สวัสดิการ	1.01	1.69	1.98
4. เงินเพิ่มพิเศษสำหรับผู้ปฏิบัติงานเป็นกะ	-	0.82	1.10
5. เงินสืบทอดกองทุนสงเคราะห์	2.77	3.45	3.44
รวม	36.54	47.74	49.17

ที่มา : กองบริหารการเงิน ฝ่ายการเงิน

สามารถมีกำไรสูงถึง 151.96 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าปี 2525 ถึง 814.87% หรือประมาณ 9 เท่าของกำไรในปี 2525 และในปี 2526 นี้ก็ได้มีกำไรสูงรัฐ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ของรัฐจำนวน 16 ล้านบาท ในปี 2527 ก็สามารถหักกำไรถึง 280.10 ล้านบาท สูงกว่าปี 2528 ถึง 84.32% และยังสามารถนำเงินกำไรสูงเป็นรายได้ของรัฐเพิ่มขึ้นถึง 50 ล้านบาท แต่ในปี 2528 การทางพิเศษฯ ดำเนินกิจการได้กำไรลดลงจากปี 2527 คือมีกำไร 261.48 ล้านบาท เนื่องมาจากการที่รัฐบาลได้ปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นผลให้ขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ 48.74 ล้านบาท และคาดว่าจะมีกำไรสูงเป็นรายได้ประมาณ 32 ล้านบาท

ในขณะที่การดำเนินการสามารถมีกำไรนั้น การทางพิเศษฯ ก็มีสินทรัพย์หนี้สินและทุนต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ดังนี้ (ตารางที่ 5-6)

3.1 สินทรัพย์ กิจการมีทรัพย์สินหมุนเวียนเพิ่มขึ้นทุกปีคือ จาก 322.98 ล้านบาท ในปี 2525 เป็น 520.07 ล้านบาท ในปี 2526 727.55 ล้านบาท ในปี 2527 ในปี 2528 สินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย 745.93 ล้านบาท สำหรับสินทรัพย์ถาวรนั้น ในปี 2528 มีสินทรัพย์ถาวรถึง 4,275.48 ล้านบาท จากจำนวน 3,124.35 ล้านบาท ในปี 2525 เมื่อรวมจำนวนทรัพย์สินทั้งสิ้นที่มีในขณะนี้ (ปี 2528) มีจำนวนถึง 5,329.90 ล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีสินทรัพย์ไว้ในครอบครองมากแห่งหนึ่ง

3.2 หนี้สิน กิจการมีหนี้สินหมุนเวียนในขณะนี้เป็นจำนวน 179.34 ล้านบาท และมีหนี้สินระยะยาวถึง 2,632.54 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนี้สินที่กู้เพื่อดำเนินการก่อสร้างระบบทางด่วน ยันที่ 1 ทั้งสิ้น

3.3 ทุน ในปัจจุบันการทางพิเศษฯ มีทุนอยู่ถึง 2,154.59 ล้านบาท สูงขึ้นจากปี 2525 ซึ่งมีเพียง 1,932.24 ล้านบาทเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ดี การทางพิเศษฯ ก็มีกำไรที่สะสม 278.55 ล้านบาท ในขณะที่ปี 2525 มีขาดทุนสะสมถึง 40.32 ล้านบาท และมีกำไรสะสมเป็น 111.64 ล้านบาท ในปี 2526 และเป็น 364.04 ล้านบาท ในปี 2527

3.4 กระแสเงินสด จากตารางที่ 5-7 กระแสเงินสดโดยประมาณนั้น พบว่า กระแสเงินสดรับของการทางพิเศษฯ จะเริ่มมีน้อยกว่ากระแสเงินสดจ่าย ทั้งนี้เนื่องจากต้องมีค่าใช้จ่ายดำเนินการชำระหนี้คืนเงินกู้ และดอกเบี้ยเงินกู้เป็นจำนวนมาก แม้ว่าประมาณการกระแสเงินสดจะมี

กระแสเงินสดจ่ายมากกว่ากระแสเงินสดรับในอนาคต แต่ก็ยังเป็นจำนวนไม่มาก ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงเงินสดสะสมในแต่ละปี จะพบว่ามีการสะสมเงินสดคงเหลือจำนวนมากเพียงพอที่จะทำให้งบการเงินดำเนินต่อไปได้

ตารางที่ 5-6 งบดุล

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2525	2526	2527	2528
<u>สินทรัพย์</u>				
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	290.73	493.87	691.27	431.79
เงินทดลองจ่าย	0.47	0.44	0.81	23.78
เงินค้ำรับ	18.33	17.56	28.50	21.63
วัสดุคงเหลือ	0.29	0.94	5.11	6.42
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ	13.16	7.24	1.85	262.31
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	322.98	520.07	727.55	745.93
สินทรัพย์ถาวร				
ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์	531.01	581.34	764.33	1,097.16
ทางด่วน ดินแดง บางนา	1,571.38	2,847.16	2,820.16	2,772.87
งานระหว่างก่อสร้าง	1,021.96	20.13	-	405.45
รวมสินทรัพย์ถาวร	3,124.35	3,448.63	3,584.49	4,275.48
สินทรัพย์อื่น ๆ				
ค่าใช้จ่ายงานบริการวิศวกรรม				
รอเงิน	185.40	194.82	198.52	143.91
ผลต่างอัตราแลกเปลี่ยนรอตัด				
บัญชี	-	30.13	-	162.56
กองเงินทุนทดลองจ่ายงาน				
สาธารณูปโภค	-	-	2.00	2.00

ตารางที่ 5-6 งบดุล (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2525	2526	2527	2528
สินทรัพย์อื่น ๆ (ต่อ)				
เงินประกันและมัดจำ	0.02	0.02	0.02	0.02
รวมสินทรัพย์อื่น ๆ	185.75	244.97	200.54	208.49
รวมสินทรัพย์	3,632.75	4,193.67	4,512.58	5,329.90
<u>หนี้สิน</u>				
หนี้สินหมุนเวียน				
เงินกู้	76.16	70.14	36.80	50.83
เงินกู้ต่างประเทศ	-	-	16.40	42.52
(ส่วนที่กำหนดชำระคืน 1 ปี)				
เงินค้างจ่าย	20.32	56.53	51.97	23.58
ดอกเบี้ยเงินกู้ค้างจ่าย	27.09	36.21	27.42	26.47
เงินประกันผลงาน	47.61	13.46	3.71	18.97
หนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ	3.15	0.72	1.28	16.97
รวมหนี้สินหมุนเวียน	174.33	177.06	137.58	179.34
หนี้สินระยะยาว				
เงินกู้กระทรวงการคลัง	339.00	460.93	460.93	555.02
เงินกู้ต่างประเทศ	1,135.63	1,461.40	1,400.72	2,120.04
<u>หัก</u> เงินกู้กำหนดชำระคืน 1 ปี	-	-	(16.40)	(42.52)
รวมหนี้สินระยะยาว	1,474.62	1,922.33	1,845.24	2,632.54
ผลต่างอัตราแลกเปลี่ยนรอตต์บัญชี	90.97	-	9.53	-
เงินรับจากกรุงเทพมหานครเพื่อจ่าย				
ค้างงาน	-	-	-	11.76

ตารางที่ 5-6 งบดุล (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2525	2526	2527	2528
เงินกองทุน				
ทุน	1,932.24	1,981.34	2,154.59	2,154.59
ส่วนเกินทุนจากการบริจาค	0.91	1.50	1.60	1.78
กำไรสะสม	(40.32)	111.64	364.04	278.55
ขาดทุนจากการปรับปรุงระบบ แลกเปลี่ยนเงินตรา	-	-	-	(210.80)
รวมเงินกองทุน	1,892.83	2,094.28	2,520.23	2,506.26
รวมหนี้สินและทุน	3,632.75	4,193.67	4,512.58	5,329.90

ที่มา : กองบริหารการเงิน การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5-7 แสดงประมาณการเงินสด

ปี	ค่าลงทุน	ค่าดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	ดอกเบี้ย	ชำระหนี้	รวมรายจ่าย	รายได้	เงินสดคงเหลือ	เงินสดสะสม
2525	-	33.60	-	54.98	-	88.58	127.08	38.50	38.50
2526	-	54.52	-	86.44	-	140.96	337.75	196.79	235.29
2527	9.03	72.94	-	108.53	33.29	223.79	520.63	296.84	532.13
2528	99.63	108.47	165.53	118.19	97.64	589.50	543.05	- 46.45	485.68
2529	235.87	127.58	139.74	114.52	117.12	734.83	547.78	187.05	672.73
2530	-	140.34	74.72	101.04	117.12	433.22	571.53	138.31	811.04
2531	-	231.56	144.48	262.80	188.63	827.47	675.80	-151.67	659.37
2532	-	254.72	141.07	204.95	164.95	765.69	706.10	- 59.59	599.78
2533	-	280.19	-	186.05	268.58	734.82	737.90	- 3.08	596.70
2534	-	308.21	-	166.41	297.20	771.82	771.10	- 0.72	595.98
2535	-	339.03	-	146.77	334.36	820.16	805.90	- 14.26	581.72
2536	-	172.93	-	128.18	337.63	838.74	842.10	3.36	585.08
2537	-	410.22	-	110.10	360.96	881.28	880.10	- 1.18	583.90
2538	-	451.25	269.22	94.04	345.63	1,160.14	1,060.40	- 99.74	484.16
2539	-	496.38	281.55	82.62	314.92	1,175.47	1,112.60	- 62.87	421.29
2540	-	546.02	274.91	76.19	281.46	1,178.58	1,169.70	- 8.88	412.41